

Môn Lịch sử khối 8

II. Những biến chuyển trong xã hội Việt Nam

1. Ở nông thôn:

- Giai cấp địa chủ phong kiến làm chỗ dựa, tay sai cho thực dân Pháp. Tuy nhiên, có một bộ phận địa chủ vừa và nhỏ có tinh thần yêu nước.

- Giai cấp nông dân, số lượng đông đảo, bị áp bức bóc lột nặng nề.

2. Đô thị

- Tầng lớp tư sản ra đời bị chính quyền thực dân kìm hãm, tư bản Pháp chèn ép.

- Tầng lớp tiểu tư sản thành thị.

- Công nhân phần lớn xuất thân từ nông dân, làm việc trong các đồn điền, hầm mỏ, nhà máy, xí nghiệp, lương thấp nên đời sống khổ cực, có tinh thần đấu tranh mạnh mẽ chống giới chủ nhằm cải thiện đời sống.

Chủ đề 4: PHONG TRÀO YÊU NƯỚC CHỐNG PHÁP

TRONG NHỮNG NĂM ĐẦU THẾ KỈ XX ĐẾN NĂM 1918

Tiết 51, 52. Bài 30: PHONG TRÀO YÊU NƯỚC

TRƯỚC CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

I. Phong trào Đông Du (1905-1909).

*** Những nét chính về các hoạt động của phong trào Đông Du:**

- 1904, Duy tân hội được thành lập do Phan Bội Châu đứng đầu. Hội chủ trương dùng bạo động vũ trang đánh Pháp, khôi phục độc lập.

- 1905, Phan Bội Châu sang Nhật với mục đích cầu viện, rồi từ cầu viện chuyển sang cầu học.

- 1905 – 1908, Hội phát động phong trào Đông Du, đưa 200 học sinh Việt Nam sang Nhật học tập nhằm đào tạo nhân tài để xây dựng lực lượng chống Pháp.

- 9/1908, thực dân Pháp cấu kết với Chính phủ Nhật Bản, trục xuất những người Việt Nam khỏi đất Nhật.

- 3/1909, phong trào Đông Du tan rã. Hội Duy tân ngừng hoạt động.

* **Ý nghĩa:** Cách mạng Việt Nam bắt đầu hướng ra thế giới, gắn vấn đề dân tộc với vấn đề thời đại.

II. Đông Kinh nghĩa thực (1907).

- Tháng 3/1907, Lương Văn Can, Nguyễn Quyền... lập trường học lấy tên là Đông Kinh nghĩa thực, trường dạy các môn khoa học thường thức; tổ chức các buổi diễn thuyết, bình văn, xuất bản sách báo tuyên truyền tinh thần yêu nước . . .

- Phạm vi hoạt động khá rộng: Hà Nội, Hà Đông, Sơn Tây, Bắc Ninh, Hưng Yên Hải Dương, Thái Bình. . .

- 11/1907, thực dân Pháp ra lệnh đóng cửa trường.

- Thông qua các hoạt động Đông kinh nghĩa thực góp phần thức tỉnh lòng yêu nước, truyền bá tư tưởng dân chủ, dân quyền và một nền văn hoá mới ở nước ta.

III. Cuộc vận động Duy tân và phong trào chống thuế ở Trung kì.

1. Cuộc vận động Duy tân:

- Diễn ra mạnh nhất ở các tỉnh Quảng Nam, Quảng Ngãi, Bình Định, . . .

- Người khởi xướng là Phan Châu Trinh, Huỳnh Thúc Kháng

- Nội dung cơ bản của phong trào: mở trường dạy học theo lối mới, hô hào chấn hưng thực nghiệp, phổ biến cái mới và vận động làm theo cái mới, cái tiến bộ.

2. Phong trào chống thuế ở Trung Kì

Ảnh hưởng của phong trào Duy tân làm bùng lên phong trào chống thuế sôi nổi.

→ Bị thực dân Pháp đàn áp đẫm máu.

IV. Phong trào yêu nước trong thời kì Chiến tranh thế giới thứ nhất (1914-1918).

1. Vụ mưu khởi nghĩa ở Huế

Do Thái Phiên, Trần Cao Vân cầm đầu, có mời vua Duy Tân tham gia. Chỗ dựa chủ yếu là binh lính Việt Nam trong quân đội Pháp. Kế hoạch khởi nghĩa bị bại lộ. Thái Phiên, Trần Cao Vân bị xử tử, vua Duy Tân bị bắt đi đày.

2. Khởi nghĩa của binh lính ở Thái Nguyên:

- Binh lính Việt Nam bị bạc đãi, căm phẫn vì phải làm bia đỡ đạn, . . . Họ phối hợp với tù chính trị ở Thái Nguyên, do Lương Ngọc Quyến, Trịnh Văn Cấn lãnh đạo, đứng lên khởi nghĩa vào đêm 30 rạng sáng 31/8/1917.

- Nghĩa quân chiếm được tỉnh lỵ, tuyên bố “Thái Nguyên độc lập” nhưng sau 5 tháng chiến đấu, khởi nghĩa đã bị dập tắt.

- Để lại nhiều bài học kinh nghiệm về khởi nghĩa vũ trang như chuẩn bị, thời cơ . .

V. Hoạt động của Nguyễn Tất Thành sau khi ra đi tìm đường cứu nước:

- Hoàn cảnh: Đất nước bị Pháp thống trị, các phong trào yêu nước chống Pháp đều bị thất bại.

- Những hoạt động:

+ 5/6/1911, từ Cảng Nhà Rồng, Người ra đi tìm đường cứu nước.

+ 1917, Người từ Anh trở về Pháp, tham gia hoạt động trong Hội những người Việt Nam yêu nước ở Pa-ri.

+ Người tích cực tham gia hoạt động trong phong trào công nhân Pháp và tiếp nhận ảnh hưởng Cách mạng tháng Mười Nga.

Chủ đề 5: ÔN TẬP LỊCH SỬ VIỆT NAM

TỪ NĂM 1858 ĐẾN NĂM 1918

Bảng 1: Quá trình xâm lược Việt Nam của thực dân Pháp và cuộc đấu tranh chống xâm lược của nhân dân ta.

Thời gian	Quá trình xâm lược của thực dân Pháp	Cuộc đấu tranh của nhân dân ta
	Pháp đánh bán đảo Sơn Trà. Mở màn cuộc xâm lược Việt Nam.	Quân dân ta đánh trả quyết liệt.
	Pháp kéo vào Gia Định.	Quân dân ta chặn địch ở đây.
	Pháp chiếm Gia Định, Định Tường, Biên Hoà, Vĩnh Long.	Phong trào đấu tranh diễn ra dưới nhiều hình thức phong phú.
	Hiệp ước Nhâm Tuất. Pháp chiếm ba tỉnh Miền Đông Nam Kỳ.	Nhân dân độc lập kháng chiến.

	Pháp chiếm ba tỉnh miền Tây.	Nhân dân sáu tỉnh khởi nghĩa.
	Pháp đánh thành Hà Nội.	Nhân dân tiếp tục chống Pháp.
	Pháp đánh Huế. Hiệp ước Hác-măng Hiệp ước Pa-tơ-nốt	Triều đình đầu hàng nhưng phong trào kháng chiến của nhân dân ta không chấm dứt.

Bảng 2: Lập niên biểu về phong trào Cần Vương.

Thời gian	Sự kiện
	Cuộc phản công của phái chủ chiến ở kinh thành Huế.
	Vua Hàm Nghi ra chiếu Cần Vương.
	Khởi nghĩa Ba Đình.
	Khởi nghĩa Bãi Sậy.
	Khởi nghĩa Hương Khê.

Bảng 3: Phong trào yêu nước đầu thế kỉ XX (đến 1918).

Phong trào	Chủ trương	Biện pháp đấu tranh	Thành phần tham gia
	Giành độc lập, xây dựng xã hội tiến bộ.	Bạo động vũ trang để giành độc lập. Cầu viện Nhật Bản.	Nhiều thành phần tham gia nhưng chủ yếu là thanh niên yêu nước.
	Giành độc lập, xây dựng xã hội tiến bộ.	Truyền bá tư tưởng mới, vận động chấn hưng đất nước.	Đông đảo nhân dân tham gia, nhiều tầng lớp xã hội.
	Nâng cao ý thức tự cường	Mở trường diễn thuyết, tuyên truyền đá phá phong tục lạc hậu, bỏ cái cũ, học theo cái	Đông đảo các tầng lớp nhân dân tham gia.

	để đi đến giành độc lập.	mới, cổ động việc mở mang công thương nghiệp.....	
	Chống đi phu, chống sưu thuế.	Từ đấu tranh hoà bình, phong trào dần thiên về xu hướng bạo động.	Đông đảo các tầng lớp nhân dân tham gia, chủ yếu là nông dân.